

Felkészítés minőségellenőrzésre 2020

Mádi-Szabó Zoltán

Minőségellenőrzési Bizottság elnöke

2020. szeptember 24.

MKVK MINŐSÉG-ELLENŐRZÉS EREDMÉNYE 2019

Megnevezés	Ellenőrzések száma
<i>Terv szerinti minőségellenőrzésre kiválasztottak száma (ebből 618 db. Egyedi, 352 MER, 100 db. Pmt.)</i>	1070
<i>Tervből törölt ellenőrzöttek száma (szüneteltetés, törlés, egyéb ok)</i>	94
<i>Lefolytatott terv szerinti minőségellenőrzés összesen: (Fegyelmi bizottságnak átadva 2db)</i>	976

Egyedi ellenőrzések eredménye

2018-2019 évek

EREDMÉNY MEGNEVEZÉSE	Egyedi megbízások 2018. (fő)	Eredmény aránya 2018. (%)	Egyedi megbízások 2019. (fő)	Eredmény aránya 2019. (%)	Arány eltérés 2019/2018 (%)
MEGFELELT	402	76,2	417	73,7	-2,5
MEGFELELT, MEGJEGYZÉSSEL	82	15,5	59	10,4	-5,1
NEM FELELT MEG	45	8,5	90	15,9	7,4
ÖSSZESEN	529	100	566	100	

MER ellenőrzések eredménye 2018-2019 évek

Eredmény megnevezése	MER ellenőrzés 2018. év (db)	Eredmény aránya 2018. (%)	MER ellenőrzés 2019. év (db)	Eredmény aránya 2019. (%)	Arány eltérés 2019/2018 (%)
Megfelelt	280	89	287	90	1
Megfelelt megjegyzéssel	25	8	30	9	1
Nem felelt meg	9	3	4	1	-2
Összesen	314	100	321	100	

PMT ellenőrzések eredménye 2018-2019 évek

Eredmény megnevezése	PMT ellenőrzés 2018. év (db)	Eredmény aránya 2018. (%)	PMT ellenőrzés 2019. év (db)	Eredmény aránya 2019. (%)	Arány eltérés 2019/2018 (%)
Megfelelt	64	68	70	79	11
Nem felelt meg	30	32	19	21	-11
Összesen	94	100	89	100	

A kiválasztás szempontjai

- 6 év – természetes személy esetében
 - 6 év – könyvvizsgáló társaság esetében
 - Nem felelt meg
 - Új piacra lépő
 - Nulla munkaórát jelentő
 - 100-nál több jelentés ha az előző eredmény eltérő a megfelelt-től
 - 100 E Ft-nál alacsonyabb átlag díj ha az előző eredmény eltérő a megfelelt-től
 - 1 jelentés ha az előző eredmény eltérő a megfelelt-től
 - Hibás adatszolgáltatást benyújtó
-
- Gép jelöl algoritmus alapján a könyvvizsgálók adatszolgáltatásából 2019.07.01. – 2020.06.30. között kiadott jelentések alapján.

A minőség-ellenőrzés amire jobban figyelünk

Időpont és helyszín egyeztetés a kijelölt minőségellenőrrel szeptember 15 és december 15 között. Az összeférhetetlenséget azonnal jelezni kell. A helyszínt az ellenőrzött választja ki.

Az ellenőrzés megbízó levéllel kezdődik, a kiválasztott megbízást(okat) 8 nappal az ellenőrzés előtt lehet megismerni.

A nemleges válaszok tárgyilagos standadokon, és/vagy törvényeken alapuló indoklása, úgy, hogy az bekerülhessen a határozatba.

A dokumentum jegyzék megfelelő használata feljegyezve azt is ami hiányzik és azt is ami nem megfelelő.

Javaslatok, ajánlások megbeszélése, cél a hiányosságok megszüntetése.

A teljes kérdőívet és dokumentum jegyzéket a helyszínen ki kell tölteni és meg kell ismertetni az ellenőrzöttel, tájékoztatni kell, hogy a Minőség-ellenőrzési Bizottságnak joga van a kérdőíveken módosítani.

Tájékoztatás a jogorvoslati lehetőségekről.

A minőségellenőrhöz méltó magatartás fenntartása, ellenőrzött jogainak tiszteletben tartása.

Nem megfelelt eredmény legfőbb okai

Amennyiben az egyedi megbízás vizsgálata kapcsán a minőségellenőr arra a megállapításra jut, hogy a megbízás elfogadása és végrehajtása során a függetlenségre, összeegyeztethetlenségre, alkalmasságra vonatkozó előírások nem teljesültek, a helyszíni vizsgálatot az ellenőrzési kérdőív kitöltésével le kell folytatni azzal, hogy a minőségellenőrzés eredményéről, az egyes kérdésekre adott válaszok eshetőleges megváltoztatásáról az ellenőrzési dokumentáció, a zárójelentés és az ellenőrzött észrevétele alapján a bizottság dönt. Amennyiben a bizottság a vonatkozó kérdésre adott "NEM" választ megalapozottnak tartja, úgy a minőségellenőrzés eredménye "Nem felelt meg" lehet.

Amennyiben a minőségellenőrzés során megismert dokumentumok nem támasztják alá a könyvvizsgálói jelentést és az abban rögzített könyvvizsgálói véleményt, az értelmezhető válaszok összes darabszámának 35%-ával kell megnövelni a NEM válaszokat (5.10. kérdés).

Az általános ellenőrzési kérdőív módosítása értelmében a kiválasztott területek valamelyikénél 4 vagy annál több NEM válasz az 5.10. kérdésre is NEM választ eredményez.

Könyvvizsgálói megbízás elfogadásának feltételei 2/1

- **Függetlenség:** fennáll-e a megbízás kapcsán a könyvvizsgáló, vagy a könyvvizsgáló cég függetlenségét veszélyeztető körülmény, vagy olyan közvetett függő helyzet, amely fenyegetettség a biztosítási intézkedések alkalmazásával sem hárítható el, vagy csökkenthető elfogadható szintűre. Ilyen eset például, amennyiben a könyvvizsgáló tulajdonosa, jelentős hitelezője az általa vizsgált társaságnak, vagy közeli hozzátartozója a vezetőnek.
- **Összeférhetetlenség:** fennáll-e a könyvvizsgáló, a könyvvizsgáló cég, illetve az etikai szabályzatban megjelölt egyéb természetes személy és gazdálkodó szervezet által nyújtott szakmai szolgáltatás vagy egyéb tevékenység, amely a könyvvizsgáló, könyvvizsgáló cég objektivitását, a könyvvizsgálói tevékenység megfelelő ellátását fenyegeti és a fenyegetettség elhárítása, vagy elfogadható szintűre való csökkentése nem lehetséges. Ilyen eset például, amennyiben a könyvvizsgáló könyvelési szolgáltatást is nyújt az általa vizsgált társaságnak.

Könyvvizsgálói megbízás elfogadásának feltételei 2/2

- **Alkalmasság:** amennyiben külön jogszabály rendelkezései alapján speciális minősítés szükséges az adott megbízáshoz, és a megbízás elfogadásakor a könyvvizsgálónak, és a könyvvizsgáló cégnek is rendelkeznie kell a szükséges speciális minősítéssel.
- **Etikai előírások:** a könyvvizsgáló olyan megbízást vállalhat el, amelynek képes az ellátására, így megfelelő szakértelemmel rendelkezik, vagy hozzáférése van megfelelő szakemberekhez, emellett elegendő kapacitással rendelkezik a megbízás ellátásához.

Könyvvizsgálói bizonyítékok 2/1

- A minőség-ellenőrzés során megítélésre kerül, hogy a bemutatott könyvvizsgálati dokumentumok elegendő és megfelelő bizonyítékot tartalmaznak-e és alátámasztják-e a könyvvizsgálói jelentést és az abban rögzített véleményt.
- Amennyiben erre a kérdésre IGEN a válasz egy pontnak számít, míg NEM válasz esetén a megbízás eredményének kiszámításakor az igen és nem válaszok összes darabszámának 35%-ával, növekszik NEM válaszok száma.
- Amennyiben a minőségellenőrzésnél kiválasztott kritikus, vagy jelentős területek kérdéseinek többségénél NEM válasz születik, ez a körülmény a fenti kérdésre is NEM választ eredményez.
- A könyvvizsgálói vélemény kialakításához szükséges minden könyvvizsgálati bizonyítékot a jelentés dátumáig szükséges beszerezni, valamint az elvégzett munka áttekintésének is eddig az időpontig kell megtörténni, ezt követően a dokumentáció lezárásáig csak annak rendezésére van lehetőség.

Könyvvizsgálói bizonyítékok 2/2

- Amennyiben az eredetileg tervezett eljárások nem vezetnek eredményre, vagy nem hatékony azokat elvégezni, akkor a könyvvizsgáló választ-e másik alternatív eljárást, amely ugyanolyan erős bizonyítékot ad.
- Ha a készletek kritikus, vagy jelentős terület, ennek ellenére a könyvvizsgáló nem vett részt az év végi fizikai leltározáson, végzett-e megfelelő alternatív eljárásokat a készletállomány és a készletérték mérlegfordulónapi értékének alátámasztására.
- Külső megerősítések (egyenlegközlők) alkalmazása esetén azok kiértékelésénél figyelemmel voltak-e a nem megbízható válaszok, illetve vissza nem érkezett válaszok esetén a végrehajtott eljárások hatékonyságára, szükség esetén a könyvvizsgáló végzett-e alternatív eljárásokat az adott egyenleg alátámasztására.

Leggyakoribb hiányosságok – megbízás elfogadása

- Ügyfél elfogadására vonatkozó adatlapot a szerződéskötést követően töltötték ki.
- Nem az a cég adta ki a könyvvizsgálói jelentést, aki elfogadta a megbízást.
- A cégnek nincs speciális minősítése, csak a könyvvizsgálónak.
- A könyvvizsgáló olyan megbízást fogad el, amihez nem rendelkezik megfelelő szakértelemmel, vagy kapacitással.
- Nem készült munkalap a függetlenségi, alkalmassági követelményeknek való megfelelés körében, a MER 1.sz. mellékletét kitöltés nélkül adták át az ellenőrnek.
- Nem dokumentálták az ügyfél elfogadás-megtartás mérlegelését, erről nem készítettek munkalapot, vagy annak dátuma megegyezett a könyvvizsgálói jelentés dátumával.
- A könyvvizsgálói szerződés kapcsán nem tettek eleget a vonatkozó előírásoknak, a szerződés tárgya (így a könyvvizsgálat célja és hatóköre) és a pénzmosásra vonatkozó előírások nem voltak pontosak.
- A kamarai tag a megbízást 2018. augusztus 31-el elfogadta, de a szerződését csak 2019. január 30-val kötötte meg (1 pont levonás).
- A vizsgált időszak tekintetében a könyvvizsgáló nem volt bejegyezve, sem a megbízás elfogadását, sem a bejegyzés szükségességének jelzését nem tudta helyszíni ellenőrzés során igazolni.

Leggyakoribb hiányosságok – tervezés-kockázat becslés

- Az ügyfél üzleti tevékenysége és az ágazati szabályozási körülmények felmérésének dokumentációját nem mutatták be.
- Nem terveztek alapvető vizsgálati eljárásokat kritikus és jelentős számlaegyenlegekhez, forgalomhoz, bemutatáshoz (pl. adott garancia).
- Nem került meghatározásra lényegességi szint.
- A könyvvizsgálati munkaprogram túl általános volt, nem volt kellően ügyfél specifikus.
- A kockázatelemzés során kritikusnak minősített szállítókat nem minősítették jelentős vizsgálati területnek.
- A belső ellenőrzési rendszerek működésének felmérését nem dokumentálták, ennek ellenére hatékonynak minősítették.
- A belső ellenőrzési rendszer felmérése során a könyvvizsgáló az üzleti tevékenység folyamatait áttekintette, de kontrollpontokat nem állapított meg, kontroll tesztek nem végzett. A belső ellenőrzés hatékonyságáról szubjektív módon, a korábbi vizsgálati tapasztalatai alapján mondott véleményt.
- A csalás miatt előforduló lényeges hibás állítás kockázatát nem azonosítottak, következtetését viszont elmulasztotta indokolni, miszerint az árbevétel, és a vezetők kontrol felülírásának kockázata nem csalási kockázat.

Leggyakoribb hiányosságok – bizonyíték gyűjtés

- A nyitó adatok ellenőrzésének tényét elmulasztották dokumentálni első könyvvizsgálat esetén.
- Az ellenőrzés során bemutatott dokumentáció nem tartalmazta a fordulónap utáni események vizsgálatát, valamint a vállalkozás folytatása elvének teljesülésének vizsgálatát.
- Azonosított csalás esetén nem történt bizonyíték gyűjtés a csalás beszámolóra gyakorolt hatásának azonosítására.
- Elemzés során azonosított jelentős kockázatra nem történt bizonyíték gyűjtés.
- Nincs bizonyíték gyűjtés az eredménykimutatás és kiegészítő melléklet tételeire.
- A dokumentáció nem tartalmaz következtetéseket.
- A leltár ellenőrzés során nem derül ki, hogy mit ellenőriztek.
- Nem lehet bizonyítani, hogy a könyvvizsgáló megállapításai a teljes sokaságra vonatkoznak pl. export árbevétel (kontroll alapú megközelítés, mintavételezés, lefedettség a végrehajtási lényegességig).

Leggyakoribb hiányosságok – vevők, árbevétel

- A bemutatott bizonyítékok több esetben nem voltak elégségesek a beszámolóban szereplő számlaegyenlegek, forgalmak alátámasztásához.
- A könyvvizsgálati dokumentáció nem tette lehetővé az elvégzett munka, a felmerült problémák és a szükséges intézkedések bemutatását, a konklúziók levonását, a bemutatott munkalapok több esetben hiányosak, formálisak voltak.
- Az árbevétel vizsgálatához konkrét vizsgálat nem került dokumentálásra, csak az értékesítési folyamat leírása.
- Nem kerültek a szokatlan tételek azonosításra.
- Elemzés során azonosított szokatlan összefüggés nem került kivizsgálásra.
- Azonosított hiba esetén a hiba és annak hatása a beszámolóra nem lett kidolgozva.

Leggyakoribb hiányosságok – áttekintés

- Az áttekintés keretében szükséges elemző eljárások végrehajtását dokumentációval nem tudták alátámasztani.
- A kiválasztott területeken feltárt hiányosságok figyelembevétele mellett megállapítható volt, hogy nem győződtek a kijelölt eljárások végrehajtásáról és azok megfelelő dokumentálásáról.
- A kiválasztott területek körében a végleges mérleg, eredménykimutatás és az összefoglaló munkalapok egyeztetését dokumentációval nem tudták alátámasztani.
- A végleges beszámolóban annyi változás volt az előzetes beszámolóhoz képest, hogy az eredetileg tervezett eljárások nem adnak elegendő bizonyítékot.
- Nem történt meg az összes MER szerinti áttekintés a jelentés kibocsátásáig.
- Nem került az összes azonosított hiba összegyűjtésre (az asszisztens nem szólt).
- Javított hiba miatt korlátoztak.

Leggyakoribb hiányosságok – jelentéskészítés

- A kiválasztott területek ellenőrzésénél és a tervezés ellenőrzésénél tett megállapítások alapján a bemutatott dokumentáció nem tartalmazott elegendő és megfelelő bizonyítékot a könyvvizsgálói jelentés alátámasztására.
- Az ügyfél nem azt a teljességi nyilatkozatot írja alá, amit a könyvvizsgáló szeretne, vagy nem azzal a dátummal, amivel szeretné.
- A dokumentáció minősített véleményt támaszt alá, a könyvvizsgáló tiszta jelentést adott.
- A könyvvizsgáló figyelemfelhívást tett arra, amire korlátozni kellett volna.
- Nem pontos, nem egyértelmű szövegezés, példa a jó szövegre:
„Felhívjuk a figyelmet a kiegészítő melléklet X pontjára, amely jelzi, hogy (bizonytalanság leírása). Ahogyan az a kiegészítő melléklet X. pontjában szerepel, ezek az események vagy feltételek azt jelzik, hogy lényeges bizonytalanság áll fenn, amely jelentős kétséget vethet fel a Társaságnak a vállalkozás folytatására való képességével kapcsolatban. Véleményünk nincs minősítve ennek a kérdésnek a vonatkozásában.”

Leggyakoribb hiányosságok – MER

- Az ellenőrzötték szabályzata nem tért ki a könyvvizsgáló cég működési jellemzőire, csak az általános előírásokat ismertet. Nem tartalmazta a szabályzat az ügyfél elfogadás/meghosszabbítás rendjét, hogy asszisztensek bevonására van-e lehetőség, mikor kell külső szakértőt pl. IT szakértőt bevonni.
- Az ellenőrzött nem a szabályzatban írt gyakorlatot alkalmazza.
- Több könyvvizsgáló dolgozik a cégben és mindenki a saját gyakorlatát alkalmazza.

Leggyakoribb hiányosságok – PMT

- Nem álltak rendelkezésre ügyfildosszié(k) és a kapcsolódó könyvvizsgálatra vonatkozó szerződések, valamint az ügyfél-átvilágítási intézkedések elvégzését igazoló azonosítási adatlapok és igazolványok, vagy csak lejárt igazolványok állnak rendelkezésre.
- Nem álltak rendelkezésre a személy kijelölését és megfelelő bejelentését igazoló dokumentumok, vagy aki be van jelentve elment a cégtől.
- A szolgáltató az ellenőrzés során az ügyfél nyilvántartását nem tudta bemutatni.
- A szolgáltatónál nem álltak rendelkezésre olyan dokumentumok, amelyek a Kit.-nek és a kamarai útmutatónak megfelelő szűrőrendszer működtetését alátámasztaná (Kit. 3. § (6); Útmutató V. fejezet).

• https://mkvk.hu/szabalyozas/FATF_ellenorzes_20181011

Pmt.: a pénzmosás és a terrorizmus finanszírozása megelőzéséről és megakadályozásáról szóló 2017. évi LIII. törvényben

Kit.: az Európai Unió és az ENSZ Biztonsági Tanácsa által elrendelt pénzügyi és vagyoni korlátozó intézkedések végrehajtásáról szóló 2017. évi LII. törvény

Minőségellenőrzés folyamata

ÉVENTE ELKÉSZÜL, LEGKÉSŐBB augusztus 31-ig A MEB ÁLTAL A „**MINŐSÉGELLENŐRZÉSI TERV**” (Pmt) MEGJELENIK A KAMARAI HONLAPON, AZ ELLENŐRZÖTTÉK TÁJÉKOZTATÓ E-MAIL-t KAPNAK .

A tájékoztató e-mailt követően a minőség ellenőrzéssel történő az előzetes időpont egyeztetés (e-mail v. telefon) szükséges. Időpont betartása!!

A helyszíni MINŐSÉG-ELLENŐRZÉS **ELŐTT 8 nappal** küldi ki a „ÁKR’-ben meghatározott „**értesítő levelet**” , mely megjelenik honlapon is a **saját adatok között**. A kijelölés tartalmazza az **egyedi kérdőívek** mellett **MER ÉS Pmt** –re vonatkozó kijelölés határozata is.

Helyszíni ellenőrzés- „Online” ellenőrzés , kamarai szerverre történik - az ellenőrzés lezárásával az előzetesen egyeztetett időpontban az ellenőr (a helyszínen) TITOKTARTÁSI ÉS FÜGGETLENSÉGI NYILATKOZATOT, KÉRDŐIVEKET, A VIZSGÁLATRÓL ZÁRÓJEGYZŐKÖNYVEKET **KÉSZÍT , dokumentum jegyzékbe NEM válasz ESETÉN másolatokat helyez el. 3 napon belül beküldi a kamarának. Zárójelentés az ELLENŐRZÉS BEFEJEZÉSÉTŐL számított 3 napon belül elkészül.**

A záró jelentés kézhezvételétől számított 8 napon belül a bizottságnak észrevétel lehet tehet. A Határozat megküldésre kerül az észrevételek figyelembevételével. A **teljes hatósági eljárásra 90 nap áll** rendelkezésre. A Kkt. 172 /A§-a „A kamarai minőségellenőrzési eljárás során hozott elsőfokú döntés ellen az ellenőrzött a közfelügyeleti hatóságnál fellebbezhet., a határozat **kézhezvételétől számított 15 napon belül**”

Minőség-ellenőrzés ami nem változott

A minőségellenőrzésre való kijelölés a legalább hat éves gyakoriság betartása és kockázat alapú kiválasztás alapján történik.

A hat éves gyakoriságot természetes személyekre és könyvvizsgáló társaságokra is értelmezni kell.

Kockázat alapon kerül kiválasztásra: előző évben nem megfelelt eredményt ért el, először írt alá könyvvizsgálói jelentést, hiányosan teljesítette adatszolgáltatását, átlag 100 E Ft alatti díj/megbízás, 100 feletti megbízás évente, 1 megbízás évente, 0 óra irőráfordítás rögzítése.

A kijelölés mkvk.hu honlapon kerül közzétételre augusztus 31-ig.

Az egyedi megbízások kiválasztása az éves adatszolgáltatás alapján történik.

Átlagosan évente 20 megbízás felett 2 megbízás kerül központilag kiválasztásra, alatta 1-et.

Minden kiválasztott megbízás esetén két területet választ a minőségellenőrmélyebb vizsgálatra.

MER és egyedi eredmény összekapcsolása, az egyedi rossz eredmény visszahat a MER eredményre.

A minőség-ellenőrzés komoly következmények

- Kkt. 172. § (1) A minőségellenőrzéssel összefüggésben a következő intézkedések alkalmazhatók:
 - a) kötelezés továbbképzésen való részvételre,
 - b) figyelmeztetés az előírásoknak nem megfelelő gyakorlat megszüntetésére,
 - c) pénzbírság kiszabása,
 - d) a 49. § szerinti minősítés megvonásának kezdeményezése,
 - e) jogszabályi kötelezettségen alapuló könyvvizsgálói tevékenység gyakorlásától történő eltiltás.
- (2) Az (1) bekezdés c) pontja szerinti pénzbírság összege kamarai tag könyvvizsgáló esetén 100 ezer forinttól 100 millió forintig, könyvvizsgáló cég esetén 100 ezer forinttól 500 millió forintig terjedhet.
- (3) Az (1) bekezdés e) pontja szerinti eltiltás 3 évig terjedhet.

Minőség-ellenőrzés – dokumentálás vizsgálata

Nemcsak az a kérdés hogy volt-e probléma hanem az
hogyan lett dokumentálva

Minőség-
ellenőrzés

**Bizonyíték-
gyűjtés és
dokumentálás**

Nem az analitikák vagy dokumentummásolatok
lefűzése, nemcsak „pipálás” – hanem a
könyvvizsgálati munkát kell ellenőrizni.
Analitikákat és másolatokat a könyvvizsgált
ügyfél is összerakhatja

all u do is tick

AUDIT

Dokumentálás, dokumentumok

Munkapapírok alapkövetelménye:

Ki készítette (név és szignó)

Mikor készítette (a könyvvizsgálói jelentés dátuma előtt kell készíteni)

Mi volt a célja a munkapapír elkészítésével, pl. a vevőkövetelések létezésének, teljességének és pontosságának vizsgálata

Milyen módszerrel dolgozott, pl. a fordulónap után megerősítő levelek kiküldése a xxx egyenlegű vevőknek

Milyen következtetésre jutott, pl. „a vevőkövetelések léteznek, teljesek és pontosak”

Dokumentálás, dokumentumok

A dokumentálás lényege:

Rögzíteni minden tényt, ami fontos bizonyíték a vélemény alátámasztására

Annak igazolása, hogy a könyvvizsgálatot a standardok szerint végezték
ill. idegen Dokumentáció: saját munkaanyag, munkapapír

Dokumentálás, dokumentumok

A munkapapírok

Segítik a könyvvizsgálat tervezését és végrehajtását,
Rögzítik az elvégzett könyvvizsgálatból származó bizonyítékokat,
Biztosítják a bizonyítékokból, hogy a a megfelelő következtetések levonhatók legyenek
Segítik a könyvvizsgálói munka felügyeletét és áttekintését,

A munkapapírokon a könyvvizsgálat egész folyamatát rögzíteni kell!

Dokumentáció = számítógép vagy papír

Papír alapú kötelező dokumentációk:

1. Elfogadó nyilatkozat
2. A beszámoló teljes példánya, aláírt,
3. Aláírt könyvvizsgálói szerződés,
4. Teljességi nyilatkozat aláírt,
5. Jogi nyilatkozat ha van külön jogász, ha nincs lehet a teljességi nyilatkozat részeként is.
6. Aláírt könyvvizsgálói jelentés,
7. Egyéb eredeti szükséges dokumentumok....(könyvvizsgálói szakmai megítélés szerint)

Minőség-ellenőrzés változása

- Nagyobb hangsúly a megbízás elfogadásán: a függetlenségi, összeférhetetlenségi, alkalmassági és etikai szabályok betartásán.
- Nagyobb hangsúly a tartalmi megközelítésen: tervezés-kockázatbecslés az ügyfél sajátosságainak figyelembevételével történik-e.
- Nagyobb hangsúly a jelentős könyvvizsgálati kockázatokon, illetve hogy a könyvvizsgálati eljárások mennyire fedik le ezeket a kockázatokat.
- Nagyobb hangsúly a könyvvizsgálati bizonyítékok tartalmi értékelésén.
- Nagyobb hangsúly a speciális területeken: csalás kockázatának értékelése, kapcsolt felekkel folytatott tranzakciók értékelése, vállalkozás folytatásának elve érvényesülésére vonatkozó feltételezés értékelése, jelentős fordulónap utáni események értékelése.
- Nagyobb hangsúly a talált hibák helyes értékelésén.

A könyvvizsgáló átfogó céljai

Kellő bizonyosságot szerezni arról, hogy a pénzügyi kimutatások egésze **mentes a lényeges hibás állításoktól**, képessé téve ezzel a könyvvizsgálót arra, hogy **véleményt** nyilvánítson arról, hogy a pénzügyi kimutatások minden lényeges szempontból a vonatkozó pénzügyi beszámolási keretelvekkel összhangban készültek-e.

A könyvvizsgáló megállapításainak megfelelő jelentést készíteni a pénzügyi kimutatásokról, valamint a megállapításokat megfelelően kommunikálni.

Könyvvizsgálat tervezése

Kockázat: Lényeges hibás állítás (hiba) előfordul

Kockázatos terület: ahol a lényeges hibás állítás (hiba) előfordulásnak valószínűsége nagyobb (nagy)

Lényeges terület: amelyik nagysága miatt lényeges hibás állítást (hibát) tartalmazhat

Könyvvizsgálat tervezése

Kockázat alapú megközelítés

Cél: az akár csalásból, akár hibából eredő, a pénzügyi kimutatások és az állítások szintjén fennálló lényeges hibás állítás kockázatainak azonosítása és felmérése a gazdálkodó egység és környezete megismerésén keresztül (beleértve a belső kontrollt is).

A gazdálkodó megismerése során rögzíteni kell a külső, belső kockázatokat (pl. a vezetés tisztességessége, kényszerítő körülmények, ágazati, szabályozási, üzleti jellemzők)

Az kockázatbecslés alapján értékelni kell a beszámoló egészére és az egyes állításaira vonatkozó kockázatot.

A kockázattal érintett területeken intenzívebb ellenőrzés szükséges.

Könyvvizsgálat tervezése

Lényegesség és számszerűség

- Megállapítása tervezéskor küszöbérték vagy határérték formájában történik, de a véleményt befolyásoló lényeges hiba lehet számszerűsített, ill. nem számszerűsített
- A lényegesség nem objektív kategória (különösen nem a minőségileg hibás állítások vonatkozásában), a hibás állítások feltárásakor a könyvvizsgálónak mindig az adott helyzetben kell mérlegelnie a lényegességet
- Annak eldöntése, hogy mi tekinthető lényegesnek szakmai megítélés függvénye

Könyvvizsgálat tervezése

Csak akkor van esély a kockázatok megtalálására, feltárására, ha **elegendő és megfelelő információval** rendelkezik a könyvvizsgáló az alábbiakról:

- Gazdasági környezet, iparág;
- Jogszabályi környezet, szabályozás;
- Üzleti tevékenység;
- Adminisztrációs és beszámolási folyamatok;
- Ellenőrzési környezet;
- Tulajdonosok, vezetés hozzáállása, motiváció;
- Pénzügyi helyzet, eredmény elvárás;
- Tervek a jövőre nézve.

Könyvvizsgálat tervezése

A tervezés egy eszközrendszer, amely segít a könyvvizsgálati kockázatok azonosításában és azokra tervszerű válaszok, mint könyvvizsgálati eljárások kidolgozásában, valamint a könyvvizsgálatok hatékony végrehajtásában.

Főbb céljai:

- Koncentrálás a kockázatos területekre;
- Koncentrálás a lényeges területekre és tranzakciókra;
- A lehetséges problémák időben történő azonosítása;
- Megfelelő szervezés, irányítás;
- Ismétlések elkerülése;
- Egymásra épülés;
- Valamennyi kockázatos terület és feladat lefedése.

A rutin, nem rutin ügyletek és a számviteli becslések beazonosítása

A rutin ügyletek jellemzői:

- szokásos- nagy számban előforduló,
- ismétlődő- objektíven mérhető tranzakciók,
- elszámolásuk azonos és egyszerű,
- azonos módon történik a feldolgozásuk,
- a belső ellenőrzés hatékonyan kontrollálhatja a feldolgozást (beszerzés, készletek, termelés, értékesítés, tárgyi eszköz, létszám, bér, pénztár, bank).

A nem rutin ügyletek jellemzői:

- szokásostól eltérő nagyságúak,
- ritkán előfordulók- nem ismétlődők ügyletek
- kis számban fordulnak elő,
- előre nem látható események,
- külön szubjektív megfontolást igénylő események,
- a belső ellenőrzéssel hatékonyan nem kontrollálhatók (részesedés forgalma, hitel, lízing, követelés behajtása, káresemények, stb.)

A becslés egy tétel összegének közelítő számítása pontos mérés hiánya

Hiba előfordulás lehetősége magas. Nem rutin művelet. (hasznos élettartam, terven felüli écs., értékvesztés, értékelési tartalék, céltartalék, elhatárolás stb.)

Tételek tesztelésre történő kiválasztása

- **A rendszer tesztelésének célja: annak eldöntése, hogy lehet-e támaszkodni a rendszerre vagy sem,**
- **Ha lehet, akkor kevesebb alapvető eljárás kell,**
- **Van amikor a rendszerek tesztelése nélkül nem lehet elegendő és megfelelő bizonylatot gyűjteni.**
- **I. A összes tétel kiválasztása (100 %) sokaság kevés, de nagy értékű tételekből áll, jelentős kockázat, automatikusan végzett számítás.**
- **II. konkrét tételek kiválasztása, nagyértékű v. kulcsfontosságú tételek , egy bizonyos összeg felett, információszerezést szolgáló tételek**
- **III. könyvvizsgálati mintavételezés, teljes sokaságra vonatkozó következtetés, homogén sokaság, nagy elemszám, egyedenkénti alacsony értékek.**

Tervezés - kockázatbecslés

- Az ügyfélről szerzett ismeretek alapján került-e megválasztásra a lényegességi küszöbérték számításának alapja és mértéke. Ésszerű-e a tervezés során meghatározott átfogó lényegesség, végrehajtási lényegesség, valamint egyértelműen elhanyagolható hiba értéke.
- Az ügyfél sajátosságainak megfelelően kerültek-e meghatározásra a lényeges számlaegyenlegek, ügyletcsoportok és közzeendő információk. Megtörtént-e a kockázatbecslés a beszámoló és az egyes állítások szintjén.
- Készült-e a kockázatbecslés során meghatározott jelentős kockázatokra reagáló, kellően részletes és konkrét vizsgálati eljárásokat tartalmazó munkaprogram.
- Amennyiben a tervezés változtatása szükséges pl. azonosított hibák miatt jelentősen változik a beszámoló az eredetihez képest, akkor a változtatás átvezetésre került-e a tervezési dokumentumon.

Könyvvizsgálati kockázatok dokumentálása

Bevezetés

Az átfogó tervezési dokumentum célja, hogy összefoglalja a Minta Kft. magyar számviteli törvény szerint készített 2018.12.31-i fordulónappal készített éves beszámolójának a magyar könyvvizsgálati standardokkal összhangban végzendő könyvvizsgálatának tervezése során hozott döntések et és ezek alapját. A tervezési dokumentum folyamatosan változhat a könyvvizsgálói jelentés kibocsátásáig.

Külső környezet bemutatása

Gazdasági környezet, iparág (pl.: munkaerőhöz, egyéb erőforrásokhoz való hozzáférés azon a piacon, ahol a társaság működik , vagy ahová értékesít);

Jogszabályi környezet, szabályozás (pl.: engedélyezés, adózás szabályai azon a piacon, ahol a társaság működik, vagy ahová értékesít);

Külső környezetben (társaság által nem befolyásolható) rejlő kockázatok azonosítása és eljárások tervezése.

Az ügyfél és üzleti tevékenysége bemutatása

Tulajdonosi struktúra, vezetés, cégstruktúra;

Üzleti tevékenységek és ezek eredményei;

Főbb vevők, szállítók, piacok belföldi piac;

Versenyhelyzet, iparág átlaghoz viszonyított teljesítmény;

Vállalati stratégiai célok, tervek, vezetés ösztönzése (kulcs mutató számok);

Adminisztrációs és beszámolási folyamatok;

Ellenőrzési környezet;

Tulajdonosok, vezetés hozzáállása, motiváció;

Pénzügyi helyzet, likviditás, eredmény elvárás;

Belső környezetben (társaság által befolyásolható) rejlő kockázatok azonosítása és eljárások tervezése.

Előzetes elemzés

Előzetes lényegességi küszöbérték alapjának és értékének, végrehajtási lényegesség, elhanyagolható hiba értékének meghatározása;

Jelentős változások összefoglalása, ezek alapján a beszámoló egyes állításaihoz várakozások felállítása;

Várakozások összehasonlítása a tényleges adatokkal, a nem elvárásoknak megfelelő adatok kockázatot jelentenek;

Mindezek alapján kritikus és jelentős beszámoló állításához kapcsolódó területek azonosítása és azokra eljárások tervezése.

A nem tesztelt állítások összege nem lehet nagyobb a végrehajtási lényegességnél.

Könyvvizsgálati kockázatok dokumentálása

Specifikus kockázatok

Kapcsolt felek és a velük folytatott ügyletek azonosítása;

Csalás kockázata (a felderített csaláshoz, az árbevétel elszámolásához és a kontrollok vezetés általi felülírásához kötődő kockázatok mindig magasak, melyeket csak audit munkával pl. kontroll vizsgálatlaltal, vagy alapvető eljárásokkal lehet csökkenteni.);

Fordulónap utáni események;

Vállalkozás folytatásának elve érvényesülésére vonatkozó vezetés általi feltételezés helyessége;

Specifikus kockázatok azonosítása és eljárások tervezése.

Egyedi kockázatok

Nem rutin tranzakciók;

Számviteli becslések (előző évi becslések validálása, tárgyévi becslések paramétereinek ellenőrzése);

Különleges szakértelmet igénylő területek azonosítása (szakértők bevonásának szükségessége pl. IT rendszer vizsgálata);

Egyedi kockázatok azonosítása és eljárások tervezése.

Kockázatbecslés eredményeit és az ügyfél sajátosságait figyelembe vevő könyvvizsgálati munkaprogram készítése és végrehajtása

Ki, mikor milyen eljárásokat hajt végre;

Ki, mikor ellenőrzi a végrehajtott eljárásokat.

A végrehajtás során azonosított többlet kockázatok miatt szükséges átvezetések végrehajtása a könyvvizsgálati munkaprogramon

Új eljárások végrehajtása;

Új eljárások ellenőrzése.

Az elvégzett eljárások áttekintése

Végleges elemzés

Lényegességi küszöbérték alapjának és értékének, végrehajtási lényegesség, elhanyagolható hiba értékének felülvizsgálata, szükség esetén módosítása, ami a könyvvizsgálati munkaprogram szükséges módosításához vezethet;

Végrehajtott eljárások értékelése.

Könyvvizsgálati kockázatok dokumentálása

Állítások	Egyenleg/forgalom		Erendő kockázat							Könyvvizsgálati eljárások					
	Előző év	Tárgyév	Releváns Állítás							Csalás kockázata	Erendő kockázat	Kontrollok hatékonyságának tesztelése	Alapvető eljárások		Általános könyvvizsgálati eljárások
	12/31/2017	12/31/2018	Teljesség	Létezés & Előfordulás	Pontosság	Értékelés	Jogok & kötelezettségek	Közzététel & besorolás	Nincs				Analitikus eljárások	Egyéb alapvető eljárások	
	Eft	Eft													
Immat. javak és Tárgyi eszközök	35,771	41,392		X	X		X	X		Nincs	Közepes	Beszerezés		Igen	Kontroll + Alapvető
Befektetett pénzügyi eszközök	0	0							X						
Készletek	8,572	7,530		X	X		X			Nincs	Alacsony	Beszerezés		Igen	Kontroll + Alapvető
Vevők	2,392	486							X						
Egyéb követelések	20,259	31,763		X	X	X				Van	Magas	Nem		Igen	Alapvető
Pénzeszközök	13,718	5,238		X	X					Nincs	Alacsony	Nem		Igen	Alapvető
Akív időbeli elhatárolások	0	751							X						
Saját tőke	-800	1,354	X	X	X					Nincs	Alacsony	Nem		Igen	Alapvető
Céltartalékok	0	0	X							Van	Magas	Nem		Igen	Alapvető
Hosszú lejáratú kötelezettségek	0	0							X						
Külföldi szállítók, rövid lj. kölcsönök	0	0							X						
Belföldi szállítók, rövid lj. kölcsönök	-64,646	-88,951	X	X	X					Nincs	Magas	Beszerezés		Igen	Kontroll + Alapvető
Egyéb rövid lejáratú kötelezettségek	-9,976	-7,569	X	X	X					Van	Magas	Nem		Igen	Alapvető
Passzív időbel elhatárolások	-7,444	-9,920	X	X	X					Nincs	Alacsony	Nem		Igen	Alapvető
Értékesítés nettó árbevétele	-304,178	-401,452		X	X					Van	Magas	Értékesítés		Igen	Kontroll + Alapvető
Egyéb bevételek	-751	-1,111							X						
Anyagjellegű ráfordítások	250,250	338,634	X		X					Nincs	Magas	Beszerezés	Igen	Igen	Kontroll + Alapvető
Személyi jellegű ráfordítások	50,928	75,544	X		X					Nincs	Közepes	Nem	Igen	Igen	Alapvető
Értécsökkenési leírás	1,814	5,777	X		X					Nincs	Alacsony	Nem	Igen		Alapvető
Egyéb ráfordítások	2,743	4,502	X		X					Nincs	Alacsony	Nem		Igen	Alapvető
Pénzügyi eredmény (bevétel +)	1,348	-4,673	X	X	X					Nincs	Alacsony	Nem		Igen	Alapvető
Adófizetési köt	0	706	X		X					Nincs	Alacsony	Nem	Igen		Alapvető
Kiegészítő melléklet	0	0								Nincs	Alacsony	Nem		Igen	Alapvető

Könyvvizsgálói kockázatok

Könyvvizsgálói kockázatok

- A kockázatbecslés kiterjed-e az ügyfél gazdasági környezetéből, jogszabályi környezetéből, üzletmenetéből, adminisztrációs folyamataiból, ellenőrzési környezetéből, tulajdonosok, vezetés hozzáállásából, pénzügyi helyzetéből fakadó könyvvizsgálói kockázatokra.
- Felmérte-e a könyvvizsgáló a szokásos üzletmeneten kívüli, nem rutin, összetett, jelentős számviteli becsléseket tartalmazó ügyletekben rejlő könyvvizsgálói kockázatokat.
- Jelentős kockázatúnak ítélte-e a könyvvizsgáló a bevételek megjelenítését, a bevételekhez kapcsolódó feltételezett csalási kockázatra tekintettel. Ha a bevételek megjelenítését nem azonosították csalásból eredő lényeges hibás állítás kockázataként, azt ésszerű indoklással alátámasztották-e.
- Jelentős kockázatnak minősítette-e a könyvvizsgáló a kontrollok vezetés általi felülírásából származó lényeges hibás állítás kockázatát és válaszként elvégezte-e az alkalmazott számviteli becslések megítélését és ellenőrizte-e a főkönyvben rögzített naplótételeket és egyéb helyesbítéseket (manuális könyvelési tételeket).

Könyvvizsgálati eljárások

A munkaprogram

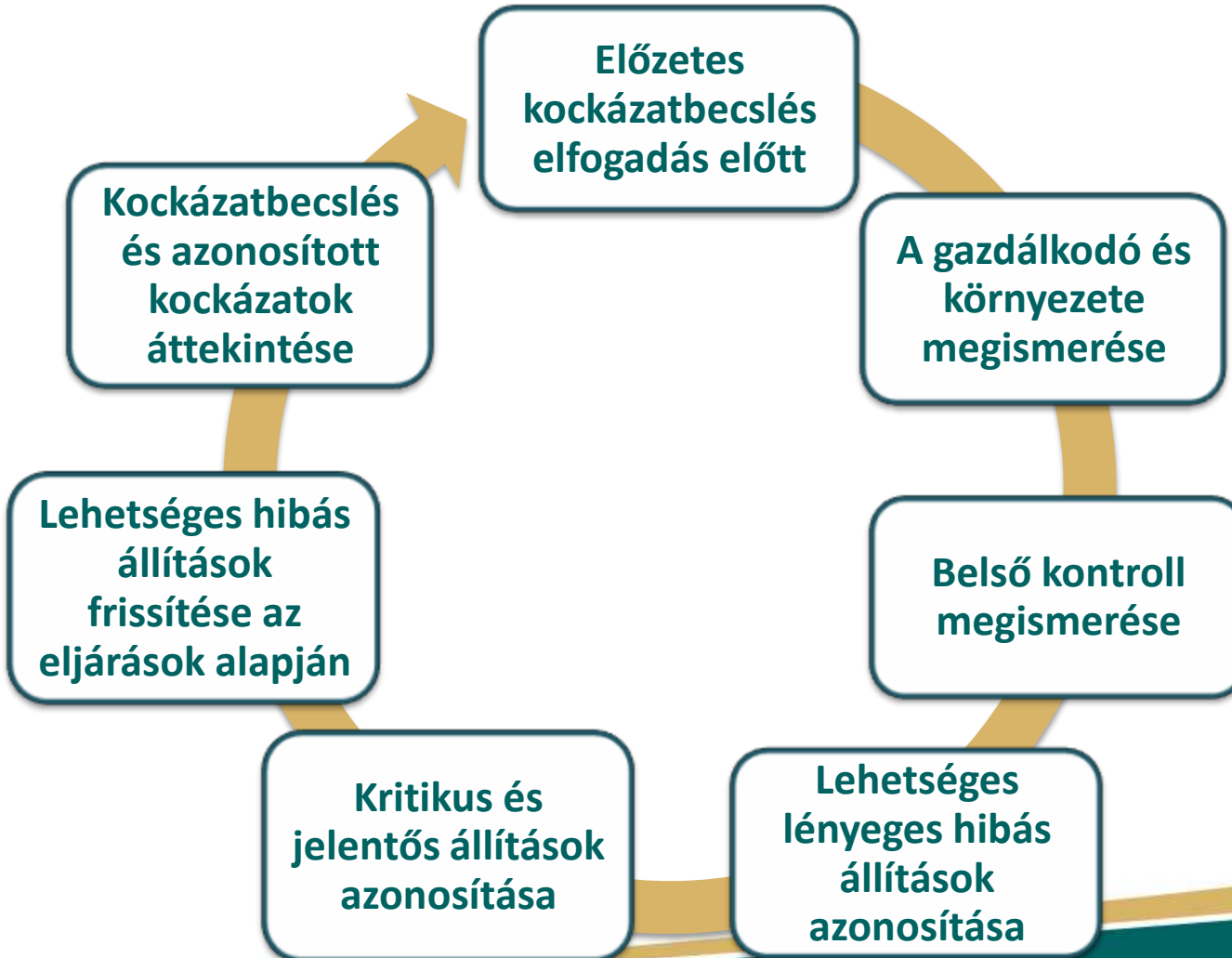
Tartalma a vizsgált cég tevékenységétől és a kockázatbecslés eredményétől függ.

Célja a könyvvizsgálat során elvégzendő feladatok összegzése azért, hogy a jelentés kiadásához elegendő bizonyítékot szerezzünk, azaz a munkaprogram alapján minden **könyvvizsgálói állítást** lefedjünk.

Hogyan? definiáljuk benne az elvégzendő

- **rendszervizsgálatokat (kontrollok tesztelése),**
- **analitikus eljárásokat (számlakapcsolatok tesztelése),**
- **elhagyhatatlan (alapvető) eljárásokat.**

Könyvvizsgálat tervezésének főbb elemei

A gazdálkodó belső kontrolljainak megismerése

A **hatékony kontrollkörnyezet** biztosítja a könyvvizsgáló számára, hogy jobban megbízzon a belső kontrollban és a gazdálkodó egységen belül előállított könyvvizsgálati bizonyítékokban, ami lehetővé teszi, hogy bizonyos eljárásokat év közben és ne az időszak végén hajtson végre.

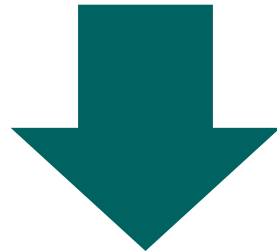
A kontrollok értékelése során figyelembe kell venni:

- A kontrollok relevanciát.
- A vállalkozás működését, szervezeti struktúrát, tevékenységének diverzitását, összetettségét és az ezekben rejlő kockázatokat.
- Közvetlen működési környezetet és a kapcsolódó kockázatokat.
- Az adminisztrációs rendszer kiépítettségét, összetettségét és a kapcsolódó kockázatokat.

A gazdálkodó belső kontrolljainak megismerése

Ha releváns a kontroll

Bevezetés és kiépítés ellenőrzése
Működési hatékonyság ellenőrzése

Gyakorlati példák:

- Személyes interjúkészítés az ügyfél alkalmazottjaival.
- Folyamatok áttekintése, folyamatba épített kontrollpontok azonosítása.
- Adott kontrollok gyakorlati alkalmazásának vizsgálata.
- Lekövetni a kontrollok működésének hatékonyságát.
- Dokumentumok, riportok pontosságának és teljességének elemzése.

Könyvvizsgálói bizonyítékok

Kritikus és jelentős állítások azonosítása, audit procedúrák tervezése

A lényeges eljárások végrehajtására vonatkozó megfontolások a megfelelő meggyőző bizonyítékok megszerzéséhez

- A lényeges hibás állítás kockázatának növekedésével párhuzamosan (és/vagy ha a kontrollpontok nem működnek hatékonyan) nő a meggyőző (megfelelő és elégséges) bizonyítékok szükségessége.
- Meggyőzőbb bizonyítékokat lehet megszerezni a az elvégzendő tesztek jellegének, időzítésének vagy terjedelmének megváltoztatásával (pl. detailed teszt analitikus helyett, 3.féltől származó megerősítések...).

Könyvvizsgálati eljárások

Szakmai szkepticizmus a könyvvizsgálatban

A könyvvizsgáló célja: véleményt formálni arról, hogy a pénzügyi kimutatásokat a vonatkozó beszámolási keretelveknek megfelelően készítették el, hű és valós képet tükrözik -> kellő bizonyosság (elegendő és megfelelő könyvvizsgálati bizonyítékok) szerzése arról, hogy a pénzügyi kimutatások nem tartalmaznak akár csalásból, akár hibából eredő lényeges hibás állításokat

Átfogó válasz: szakmai szkepticizmus, megfelelő alátámasztásig további vizsgálatok végrehajtása

Specifikus válasz: lényeges hibás állítások kockázatának felmérése, ezeknek megfelelő eljárások végrehajtása, elegendő és megfelelő bizonyíték szerzése, az eredményeknek megfelelő következtetések levonása, megfelelő válaszok az azonosított hibákra.

Alapvető vizsgálati eljárások

- Alapvető vizsgálati eljárásokat kell tervezni és végrehajtani minden lényeges ügyletcsoporthoz, számlaegyenleg és közzététel tekintetében.
- Szükséges lehet az alapvető vizsgálati eljárások terjedelmének bővítése, ha a kontrollok tesztelése elégtelen eredményeket adnak (a tesztelés terjedelmét rendszerint a mintaméret vonatkozásában gondolják át).
- Elvégzendők a külső megerősítési eljárások alapvető könyvvizsgálati eljárásként vagy kiválthatóak-e?
- Év közbeni végrehajtása nélkül, hogy egy későbbi időpontban további eljárásokat hajtanának végre, növeli annak kockázatát, hogy a könyvvizsgáló nem fog feltárni olyan hibás állításokat, amelyek az időszak végén fennállhatnak.
- Ez a kockázat a hátralévő időszak meghosszabbodásával növekszik.

A könyvvizsgálati állítások

Mérleg	Eredménykimutatás
<p>Létezés – az eszközök, kötelezettségek és tőkeelemek léteznek</p> <p>Jogok és kötelmek – eszközök és kötelezettségek a társaságé</p> <p>Teljesség – minden eszközt, kötelezettséget és tőkeelemet, amelyet rögzíteni kellett volna, rögzítettek</p> <p>Értékelés és felosztás – az eszközök, kötelezettségek és tőkeelemek megfelelő összegben szerepelnek, és bármely módosítást megfelelően rögzítettek</p>	<p>Előfordulás – a lekönyvelt ügyletek és események valóban felmerültek és a társasággal kapcsolatosak.</p> <p>Teljesség – minden ügyletet és eseményt rögzítettek.</p> <p>Pontosság – a vonatkozó összegeket és egyéb adatokat megfelelően rögzítették</p> <p>Elhatárolás – a helyes számviteli időszakban rögzítették.</p> <p>Besorolás – megfelelő számlán rögzítették</p>

A könyvvizsgálati állítások

Bemutató és közzététel

Előfordulás, valamint jogok és kötelezések – a közzétett ügyek felmerültek és a társasággal kapcsolatosak.

Teljesség – minden közzétételt, amelyet szerepeltetni kellett volna, szerepeltettek.

Besorolás és érthetőség – a pénzügyi információkat megfelelően mutatják be, a közzétételek érthetőek

Pontosság és értékelés – az információkat valósan, a megfelelő összegekben teszik közzé.

Speciális területek

A könyvvizsgálat eredendő korlátai

Bizonyos **állítások vagy témák** esetében különösen jelentősek a könyvvizsgálat **eredendő korlátai**, hogy feltárjon lényeges hibás állításokat.

- **Csalás**, különösen a felső szintű vezetés részvételét vagy összejátszást magában foglaló csalás.
- **A kapcsolt felek** közötti viszonyok és ügyletek létezése és teljessége.
- **Jogszabályoknak vagy szabályozásoknak** való meg nem felelés.
- **Jövőbeli események vagy feltételek**, amelyek miatt a gazdálkodó egység lehet, hogy nem tudja a vállalkozást folytatni.

A könyvvizsgálat eredendő korlátai azonban nem szolgálnak igazolásul a könyvvizsgáló számára ahhoz, hogy megelégedjen nem meggyőző könyvvizsgálati bizonyítékkal.

Speciális területek

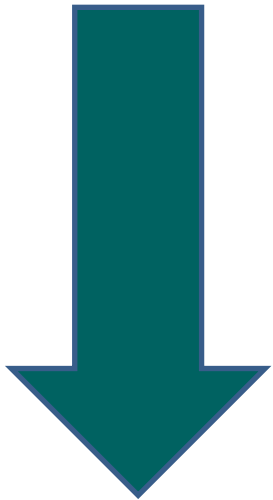
- Vizsgálták-e a csalás kockázatát, amennyiben jelentős a kockázat, vagy felmerült csalási esemény, akkor azt figyelembe vették-e a kockázatbecslésnél és hajtottak-e végre speciális eljárásokat a kockázat csökkentésére.
- Felmérték-e a kapcsolt felek körét, a velük folytatott ügyletek megfelelő elszámolását, amennyiben nem megfelelő az elszámolás, akkor azt figyelembe vették-e a kockázatbecslésnél és hajtottak-e végre speciális eljárásokat a kockázat csökkentésére.
- Vizsgálták-e a vállalkozás folytatásának elve érvényesülésére vonatkozó vezetés általi feltételezés helyességét, amennyiben kétség merül fel, akkor azt figyelembe vették-e a kockázatbecslésnél és hajtottak-e végre speciális eljárásokat a kockázat csökkentésére.
- Vizsgálták-e a fordulónap utáni eseményeket, amennyiben történt olyan esemény, amely hatással lehet a beszámolóra, azt figyelembe vették-e a kockázatbecslésnél és hajtottak-e végre speciális eljárásokat a kockázat csökkentésére.

Talált hibák értékelése

A lényeges hibás állítások kockázatának beazonosítása

A kockázatbecslés folyamata lehetővé teszi, hogy ennek eredményeként **összegyűljenek azok az információk**, amelyek lehetővé teszik azt, hogy **megfelelően azonosítsuk be/állapítsuk meg** a lényeges hibás állítások **kockázatát**, melyek **hiba vagy csalás miatt keletkezhetnek**, ezáltal biztosítva a kellő bizonyosság alapjait, amely a célja a releváns kontrollok bevezetése és kiépítése tesztelésének.

1. Megállapítani a hibás állítások kockázatát.
2. A megállapított kockázat hatással van a pénzügyi kimutatásokra?
3. Milyen fajta hibás állítások fordulhatnak elő?
4. A hibás állítások valószínűségének és mértékének megállapítása.
5. Lehetséges lényeges hibás állítások azonosítása.
6. Meghatározni a lehetséges lényeges hibás állítások kockázatát tervezési szinten (alacsony/magas/jelentős).

Kritikus és jelentős állítások azonosítása, audit procedúrák tervezése

A kockázatbecslés egyaránt befolyásolja a **kontroll tesztelést** és a **szubsztantív tesztelést**.

Tesztek meggyőzőségét növelhetjük:

- Az elemszám növelésével,
- Tesztelt adatok bontásával,
- Eltérések értékeléséhez használt küszöbérték csökkentésével,
- Többféle teszt elvégzése,
- Tesztek kiszámíthatatlanságának fokozása.

Ha a kontrollok hatékonyan működnek, a mintavétel száma, a teszt összetettsége csökkenthető.

Nem módosított hibák értékelése

Lényegesnek minősül-e a könyvvizsgálat folyamán feltárt nem helyesbített hibás állítások összessége?

- **Lényegességi küszöbérték:** ha a beszámoló összességében ilyen mértékű hibás állításokat tartalmaz, akkor a könyvvizsgáló minősített véleményt ad.
- **Végrehajtási lényegesség** tervezési lényegesség mintavételezési eljárás esetén (pl.: a lényegességi küszöb 75%-a).
- **Egyedileg jelentős tétel alsó határa** (pl.: a lényegességi küszöb 5%-a) olyan ügylet, tranzakció, amely nem igényel külön kivizsgálást, mert hibás előfordulása esetén sem befolyásolja lényegesen a megbízható, valós képet, rendszerhiba esetén nem alkalmazható.

Talált hibák értékelése

- Szükséges mérlegelni, hogy nem tisztázott eltérések, vagy talált hibák esetén azok összegét szükség van-e kivetíteni a vizsgált sokaságra. Amennyiben sor került a vizsgált egyenlegben rejlő becsült hiba kivetítéssel történő meghatározására, és a becsült hiba lényeges, mérlegelték-e ennek hatását a könyvvizsgálói véleményre.
- Amennyiben az azonosított kockázatokat nem lehet könyvvizsgálói eszközökkel alacsony szintre csökkenteni, akkor az megfelelően megjelenik-e a könyvvizsgálói jelentésben.
- Amennyiben az azonosított hibák összege egyedileg, vagy összevontan jelentős, akkor az megfelelően megjelenik-e a könyvvizsgálói jelentésben.
- Amennyiben az azonosított hibák szándékos hibát (ez a csalás) tartalmaznak, akkor az megfelelően megjelenik-e a könyvvizsgálói jelentésben.

MER

- A jól működő minőségellenőrzési rendszer a **könyvvizsgáló társaság felelőssége!**
- Szoros kapcsolat a releváns etikai követelményekkel (függetlenség!)
- Hatáskörébe tartozik a pénzügyi kimutatások könyvvizsgálata és átvilágítása, valamint az egyéb bizonyosságot nyújtó és kapcsolódó szolgáltatási megbízások végrehajtása
- A **saját MER**-ben kidolgozott politikák és eljárások jellege és terjedelme különféle tényezőktől függ (pl. a társaság mérete, működési jellemzői, hálózathoz tartozása) – **nem lehet egy mintát alkalmazni** „testre szabás” nélkül
- Ha bármi változik a társaság működését befolyásoló körülményekben, vagy a könyvvizsgálati eljárások végrehajtásában, a változásokat át kell vezetni a szabályzaton – **célszerű évente felülvizsgálni** (hasonlóan a számviteli politikához), és a felülvizsgálat eredményét dokumentálni (módosítás, illetve egységes szerkezet)

Az alkalmazás

- Nem elegendő a megfelelő eljárásokat tartalmazó, aktualizált szabályzat, **az abban leírtakat alkalmazni is kell!**
- A függetlenségi követelményeknek való megfelelést **évente meg kell erősítenie** a könyvvizsgálónak és a bevont asszisztenseknek, szakértőknek.
- Szabályozni kell az **ügyfélkapcsolat elfogadására, megszakítására** vonatkozó eljárást.
- Szabályozni kell a felkérendő **független szakértő, minőségvizsgáló** alkalmazásának szempontjait.
- Dokumentálni kell **a munkával kapcsolatos visszajelzések** (megbízó, kamarai minőségellenőrzés) **értékelését**, valamint a megfelelő minőségű könyvvizsgálat érdekében teendő szükséges intézkedéseket.
- Asszisztensek alkalmazása esetén nincs dokumentálva **a szabályzat asszisztensek általi megismerése**, az asszisztensek által elvégzett munka ellenőrzése, az asszisztensek oktatása.

A Pmt. és a Kit. ellenőrzés

- A kamara, mint felügyeleti szerv, végzi a fenti törvényeknek való megfelelés ellenőrzését – ez **nem minőségellenőrzés** (bár minőségellenőrök végzik)
- Az ellenőrzésre való kiválasztás **kockázatelemzési szempontokon** alapul:
 - ha még nem volt ellenőrzés a szolgáltatónál,
 - ha fegyelmi büntetésben részesült,
 - ha a legutóbbi ellenőrzés intézkedéssel zárult, valamint, ha a legutóbbi minőségellenőrzés, kamarai minőségellenőrzés *„nem felelt meg”* minősítéssel zárult.
- Az ellenőrzés szabályzata, kérdőíve és értékelési segédlete letölthető a kamara honlapjáról, az alábbi linkről:

<https://mkvk.hu/hu/szabalyozas/penzmosas/penzmosassal-kapcsolatos-szabalyzatok/penzmosas-elleni-tevekenyseg-kamarai-ellenorzese>

A követelmények

- A szolgáltató (könyvvizsgáló) köteles az ellenőrzéskor olyan **ügyféllistát** átadni, amely a könyvvizsgálói szolgáltatások tárgyának megjelölése mellett **8 évre visszamenően** tartalmazza a Kkt. 3. § (1) bekezdése szerinti könyvvizsgálói tevékenységre megbízást adó ügyfeleket! *(Azaz, ha egy cég 2012-2014-ig volt ügyfelünk, az azonosítást az akkor hatályos szabályzatunk alapján kellett elvégeznünk, és az ellenőrzés során is ezt kell tudni bemutatni).*
- **ÚJ!** Minden élő (régi vagy új) üzleti kapcsolat esetében rendelkezésre kell állni a **kockázati besorolásnak, és az ezt alátámasztó kockázatértékelésnek**
- **Monitoring** – az **ügyfelek adatváltozásainak dokumentálása**, ahol nem volt változás, elég egy „Ellenőrizve 201...+aláírás” - fokozott ügyfél-átvilágítás esetében megerősített eljárás szükséges (akár új adatfelvétel is, a belső szabályzattól függően).

KAMARAI PMT KÉRDŐIV

1. kérdés a szabályzat megfelelősége: eleget tett-e a szolgáltató a pmt. és a kit. szerinti belső szabályzat (a továbbiakban együtt: belső szabályzat) elkészítésével, átdolgozásával, valamint az előzőek jóváhagyásával/ igazolásával kapcsolatos kötelezettségeinek?

PMT 65. §, 80. § (1); kit. 3. § (4); ellenőrzési szabályzat 21., 24-28.

MKVK Elnöksége az Útmutatót, valamint az annak mellékletét képező egységes belső szabályzatot 2017. szeptember 22-én megtárgyalta és elfogadta, azok a kamarai honlapon letölthetők.

KAMARAI PMT KÉRDŐÍV

Pmt. szerinti belső szabályzat - 2017. szeptember 30-ig köteles volt a Pmt., a Rendelet, valamint az Útmutató rendelkezéseinek megfelelően átdolgozni és a szabályzat átdolgozásának megtörténtét a kamara illetékes területi szervezete felé írásban igazolni.

Kit. szerinti belső szabályzat – amely a Pmt. szerinti belső szabályzatnak is a részét képezheti – 2017. szeptember 30-ig volt köteles a Kit., a Rendelet, valamint az Útmutató rendelkezéseinek megfelelően kidolgozni.

KAMARAI PMT KÉRDŐÍV

1. Kérdés Értékelés:

A válasz IGEN, amennyiben:

- a szolgáltató **rendelkezik a Pmt. és Kit.** szerinti belső szabályzattal,
- a Pmt. és Kit. szerinti belső szabályzat kidolgozására/átdolgozására a jogszabályokban rögzített **határidőn belül** került sor ÉS
- a szolgáltató az I. 2/A. pontban rögzített eset kivételével igazolni tudja, hogy az I. és II. pont szerinti **igazolást/beiktatási határozatot a területi szervezet elnökségéhez határidőben** megküldte

PMT KÉRDŐÍV

2. Az ellenőrzés alá vont szolgáltató az ügyfél-átvilágítás módjának meghatározása során dokumentáltan értékelte-e az útmutatóban meghatározottak szerint irányadó **kockázatértékelési** szempontokat és a kockázatértékelés az **ügyfél besorolását** alátámasztja-e?

A válasz IGEN, ha az ellenőrzésre kiválasztott megbízás(ok) esetében **dokumentált formában** rendelkezésre áll az ügyfél kockázati besorolása és az azt alátámasztó kockázatértékelés.

A 2017. június 26-át megelőzően keletkezett üzleti kapcsolatok esetében **2019. október 31.** előtt a válasz **N/É – 2019. november 1.** utáni ellenőrzéseknél már nem lehet N/É.

PMT KÉRDŐÍV

3. Eleget tett-e az ellenőrzés alá vont szolgáltató a Pmt. (az üzleti kapcsolat keletkezésének időpontjától függően) az előírt ügyfél-átvilágítási kötelezettségeknek?

A válasz IGEN, ha a kiválasztott megbízásoknál az **adatlapok, az előírt okirat másolatok rendelkezésre állnak**. Adatlap alatt bármilyen, a javasolttól eltérő formátumú, de a Pmt-ben kötelezően előírt adatokat tartalmazó, hiteles dokumentum elfogadható.

NEM választ kell adni, ha az adatlapok nincsenek kitöltve, vagy az adatlapok tartalma nem felel meg az előírásoknak vagy az előírtak szerinti okirat másolatok nem állnak rendelkezésre.

2019. október 31 utáni ellenőrzéseknél az aktív ügyfél állományra vonatkozóan már az új Pmt szerinti azonosítás szükséges.

PMT KÉRDŐÍV

4. Eleget tett-e az ellenőrzés alá vont szolgáltató a belső szabályzatban előírtak szerint az **üzleti kapcsolatai** vonatkozásában előírt monitoring kötelezettségének?

A válasz IGEN, ha a szolgáltató igazolni tudja, hogy monitoring eljárás keretében figyelemmel kíséri az üzleti kapcsolatot, továbbá a fokozott ügyfél-átvilágítást igénylő ügyfelek esetében a monitoring eljárást a belső szabályzatban foglaltak szerint megerősített eljárásban végzi.

A válasz NEM, ha a szolgáltató nem követi nyomon az üzleti kapcsolatot vagy a fokozott ügyfél-átvilágítást igénylő ügyfelek esetében nem tett eleget a belső szabályzat szerinti megerősített nyomon követési eljárás követelményeinek)

**SEGÉDLET A PMT.-ÉS KIT-NEK VALÓ MEGFELELÉS ELLENŐRZÉSÉHEZ
MINŐSÉGELLENŐRÖK RÉSZÉRE**

PMT KÉRDŐÍV

5. Tartalmazza-e a könyvvizsgálatra vonatkozó szerződés vagy külön okirat az ügyfél **adatváltozás-bejelentési kötelezettségére** történő szolgáltatói figyelemfelhívást?

A válasz IGEN, ha a szolgáltató szerződése vagy egyéb okiratai tartalmazzák az arra vonatkozó figyelemfelhívást, hogy az ügyfél köteles a tudomásszerzéstől számított **5 munkanapon belül** értesíteni a szolgáltatót az ügyfél-átvilágítás során megadott adatokban bekövetkezett változásról.

PMT KÉRDŐIV

6. Az ellenőrzés adatai alapján megállapítható-e a szolgáltató részéről a bejelentési kötelezettség teljesítésének elmaradása?

A bejelentési kötelezettségre okot adó körülmények fennállását, a bejelentési kötelezettség teljesítését elsődlegesen azon könyvvizsgálati megbízatások vonatkozásában kell vizsgálni, melynek kapcsán a korábbi kamarai minőségellenőrzés során az **ISA 240.** témaszámú „a könyvvizsgáló csalással összefüggő felelőssége a pénzügyi kimutatások könyvvizsgálatánál” megnevezésű könyvvizsgálati standardra irányuló kérdésekre **nemleges válasz született**

**Segédlet a pmt.-és KIT-nek való megfelelés ellenőrzéséhez
minőségellenőrök részére**

PMT KÉRDŐIV

7. Megtörtént-e azon személy kijelölése, valamint bejelentése, akinek feladata a bejelentések továbbítása a pénzügyi információs egységként működő hatóság részére és a kijelölés megfelel-e az előírásoknak?

A kijelölt személy lehetőség szerint a szolgáltató vezetője, vagy vezető beosztású alkalmazottja.

Ha dokumentáltan megtörtént a kijelölt személy bejelentése a pénzügyi információs egységként működő hatóságnak, **továbbá erről a kijelölt személynek** is tudomása van, a válasz IGEN.

PMT KÉRDŐÍV

8. Megtörtént-e a Pmt. szerint azon vezető kijelölése aki a Pmt-ből eredő kötelezettségeknek a szolgáltató foglalkoztattja általi végrehajtásáért felelősséggel tartozik?

A válasz IGEN, ha az írásbeli kijelölés megtörtént. Egyedül dolgozó, és alkalmazottat nem foglalkoztató könyvvizsgáló esetén a válasz N/É.

Megjegyzés: **a kijelölésről** – igazolt módon - **a kijelöltnek is tudnia kell!**

PMT KÉRDŐÍV

9. Megtörtént-e az alkalmazottak tájékoztatása/oktatása a Pmt és Kit. törvények és a belső szabályzat adta kötelességek illetve felelősség vonatkozásában? Alátámasztja-e ennek tényét dokumentáció?

Biztosítani kell, hogy a könyvvizsgálói tevékenység ellátásában részt vevő alkalmazottak a jogszabályi rendelkezéseket megismerjék, a pénzmosást (...) lehetővé tevő, illetőleg megvalósító gazdasági eseményeket felismerjék, a pénzmosásra vagy a terrorizmus finanszírozására utaló adat, tény, körülmény felmerülése esetén e törvénynek megfelelően tudjanak eljárni.

IGEN a válasz, ha van kijelölt személy **ÉS dokumentált a képzés megtörténte**. Egyedül dolgozó, és alkalmazottat nem foglalkoztató könyvvizsgáló esetén a válasz N/É

PMT KÉRDŐÍV

10. Megfelel-e a szolgáltató nyilvántartása a Pmt 57.§ -ban rögzítetteknek?

Ha a nyilvántartása Pmt. előírt megőrzési időtartamot figyelembe véve tartalmazza az ügyfél-átvilágítási és követési adatokat, okiratokat, valamint a bejelentések és adatszolgáltatások teljesítését, a felfüggesztést igazoló iratokat, a válasz IGEN, amennyiben a nyilvántartás nem felel meg a törvényi előírásoknak, a válasz NEM.

PMT KÉRDŐÍV

11. Működtet-e a szolgáltató a Kit-ben, valamint a kamarai útmutatóban meghatározottak szerinti megfelelő szűrőrendszert a pénzügyi és vagyoni korlátozó intézkedést elrendelő uniós jogi aktusok, illetve ENSZ BT határozatok végrehajtása érdekében?

Ha dokumentált formában rendelkezésre állnak a letöltött, naprakész korlátozó intézkedések, a válasz IGEN. A szolgáltató vagy az ügyfél-dossiékban, vagy külön nyilvántartásban azt kell, hogy rögzítse, hogy mikor történt a lekérdezés és volt-e találat.

Találat esetén minden dokumentációt szükséges megőrizni a Kit. szerinti bejelentés mellékleteként. Amennyiben ezek a szolgáltatónál teljeskörűen nem fellelhetők, a válasz NEM

Segédlet a PMT és KIT-nek való megfelelés ellenőrzéséhez minőségellenőrök részére

A szolgáltatónak **mindkét listát** ellenőriznie kell (Európai Unió és ENSZ BT által kiadott).

Az ügyfél **valamennyi képviselőjének szankciós listán történő szereplését ellenőrizni kell**, nem csupán a könyvvizsgálati szerződést aláíró (k) szereplését. (Jelenleg egyetlen magyar természetes vagy jogi személy sem szerepel a szankciós listákon)

Az ügyfelek üzleti kapcsolatai vonatkozásában a szolgáltatónak akkor kell a listákon szereplés ellenőrzésére figyelemmel lenni, ha a fokozott ügyfél átvilágítás és ehhez kapcsolódóan megerősített nyomon követési eljárás indokolt az adott ügyfélnél.

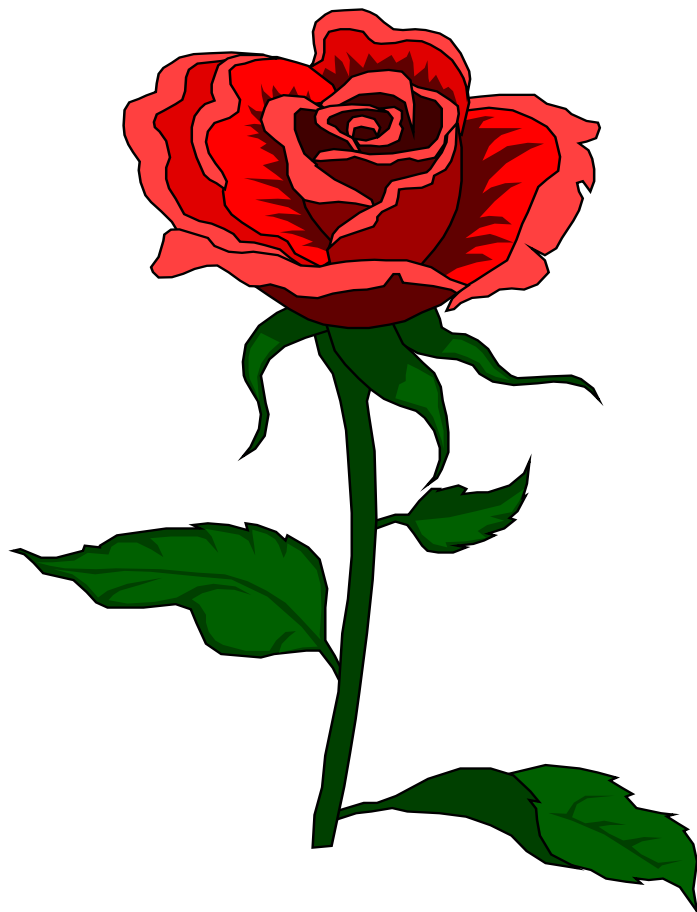
A SZŰRŐRENDSZER

A kamara a szűrőrendszer megfelelő működtetése érdekében webes lekérdezési lehetőséget fejlesztett ki, ami az alábbi linken elérhető:

https://mkvk.hu/szabalyozas/FATF_ellenorzes_20181011

A szolgáltató köteles **visszakereshető és ellenőrizhető módon nyilvántartást vezetni** az ügyfél- átvilágítás során birtokába jutott adatokról, okiratokról, valamint azok másolatáról; a bejelentésről; a pénzügyi információs egységként működő hatóság megkeresése alapján nyújtott adatszolgáltatások teljesítését igazoló iratokról.

A nyilvántartás vezetése körében annak módjáról a szabályozás nem rendelkezik, álláspontunk szerint a papír alapon vagy az elektronikusan vezetett nyilvántartás egyaránt eleget tesz az elvárásoknak.

Köszönöm szépen a figyelmet!